

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/17/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8524200082
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8524200082.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Har Tzvi a členov senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a Mgr. Miloša Koleka v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o mal. deti R. J., nar. XX.XX.XXXX a X. J., nar. XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom R. XXX/X, XXX XX R. V., zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny R. V., odbor sociálnych vecí a rodiny, deti rodičov: matky X. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXX/X, XXX XX R. V., právne zastúpená JUDr. Rastislavom Stašákom, advokátom, Advokátska kancelária, 17. novembra 14, 064 01 Stará Ľubovňa a otca S. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XX, XXX XX K., právne zastúpený JUDr. Dávidom Hoffmanom, advokátom, Advokátska kancelária ul. Hlavné námestie 80, 060 01 Kežmarok, v konaní o návrhu matky o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 4P/6/2024 - 20 zo dňa 24.01.2024, takto

rozhodol:

- Mení uznesenie vo výroku I. tak, že návrh v tejto časti zamietá.
- Potvrďuje uznesenie vo výroku II.
- Dáva podnet súdu prvej inštancie na začatie konania o úpravu styku mal. detí s otcom.

odôvodnenie:

1. Matka sa podaným návrhom domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd dočasne zveril mal. deti do jej osobnej starostlivosti a zároveň otca zaviazal platiť na ich výživu sumou po 100,- eur mesačne pre každé z mal. detí.

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie napadnutým uznesením rozhodol tak, že cit.:

„Súd n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie v tomto znení:

I. Súd dočasne zveruje mal. deti R. J., nar. XX.XX.XXXX a X. J., nar. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti matky X. J., nar. XX.XX.XXXX, a to do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej.

II. Otec mal. detí S. J., nar. XX.XX.XXXX je povinný prispievať v nevyhnutnej miere na výživu mal. R. J., nar. XX.XX.XXXX mesačne sumou 100,- eur a na výživu mal. X. J., nar. XX.XX.XXXX, mesačne sumou 100,- eur, a to do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej.

III. V časti úpravy styku návrh z a m i e t a .

IV. V časti týkajúcej sa vydania rozsudku vo veci samej, súd vylučuje vec na samostatné konanie.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletých. Navrhol rozhodnúť v súlade s jeho odvolacím návrhom.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

5. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty otca predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky a dané skutkové okolnosti neodkladným opatrením dočasne zveriť mal. deti do osobnej starostlivosti matky a určiť výživné zo strany otca prispievať na výživu mal. detí vo výške 100,- eur mesačne na každé dieťa.

6. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Civilného mimosporového poriadku.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery, alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

10. Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

11. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

12. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

13. Podľa § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

14. Podľa § 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletých detí na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie

bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

17. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia mal. detí nežijú v spoločnej domácnosti, ktorú matka opustila aj s mal. deťmi. Od tohto času faktickú starostlivosť o mal. deti vykonáva ich matka, ktorá im zabezpečuje riadnu a všestrannú každodennú starostlivosť.

18. Odvolací súd prvotne skúmal existenciu ohrozenia či porušenia najlepšieho záujmu mal. detí, ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia. Z podaných správ kolízneho opatrovníka je zrejmé, že starostlivosť o mal. deti zabezpečuje ich matka, pričom z jej strany neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti. Za súčasného stavu odvolací súd uvádza, že úroveň starostlivosti o mal. deti nie je ohrozená, výchovné prostredie matky im zabezpečuje bezpečnosť a stabilitu. Uvedené však samo o sebe nie je dôvodom pre zverenie mal. detí do osobnej starostlivosti matky, a to ešte v rámci konania o neodkladnom opatrení, kedy súd rozhoduje v skrátených lehotách a nemá priestor na riadne a rozsiahle dokazovanie ako je tomu vo veci samej.

19. Odvolací súd pripomína, že otázka zverenia mal. detí do osobnej starostlivosti jednému z rodičov je vážnym rozhodnutím, týkajúcim sa mal. dieťaťa, s ktorým sa okrem zabezpečovania výchovy a výživy dieťaťa spájajú aj iné rodičovské práva a povinnosti. Z tohto dôvodu sa pre jeho prijatie vyžaduje dostatočne zistený skutočný stav vecí, ktorý by mal byť výsledkom rozsiahleho vykonaného dokazovania. Viazaný krátkou lehotou na rozhodnutie o podanom odvolaní voči uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, odvolací súd vychádzal z nateraz zistených skutočností, pričom dospel k záveru, že pre zverenie mal. detí do osobnej starostlivosti matky formou neodkladného opatrenia, neboli splnené zákonom vyžadované predpoklady. Otec rešpektuje faktickú starostlivosť matky o mal. deti, nesnaží sa mal. deti vytrhnúť z ich terajšieho prostredia, jediné, čo otec maloletých namietá je, že mu matka neumožňuje kontakt s mal. deťmi.

20. S ohľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 388 uznesenie vo výroku I zmenil a návrh matky v tejto časti zamietol.

21. Vo vzťahu k výroku II, ktorým súd prvej inštancie uložil otcovi prispievať na výživu mal. detí sumou 100,- eur na každé mal. dieťa. V súlade s vyššie citovanou právnou úpravou otec je nositeľom rodičovskej povinnosti prispievať na výživu maloletých detí. Za súčasného stavu, faktickú osobnú starostlivosť o maloletých v plnej miere zabezpečuje matka, a je len zákonne a spoločensky správne, aby sa na úhrade odôvodnených potrieb podieľal aj otec. Prvoradý je totižto najlepší záujem maloletých na uspokojovaní ich vlastných potrieb, ktoré by za nepriaznivej príjmovej situácie matky mohli, byť ohrozené. Z uvedeného dôvodu odvolací súd usudzuje potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania, ktorú možno dosiahnuť nariadením neodkladného opatrenia, ktorým súd určí výživovaciú povinnosť otca k mal. X. a mal. R. tak ako to urobil aj súd prvej inštancie.

22. Pri vyslovenej povinnosti otca prispievať na výživu maloletých sa v ďalšom rozsahu odvolací súd zaoberal výškou výživného, mysliac pritom na ust. § 366 CMP a nevyhnutnosť miery platenia výživného. Vychádzal z obsahu podaného návrhu zo strany matky ako aj odvolania otca, ktorý vo vzťahu k svojim majetkovým pomerom uviedol, že je momentálne nezamestnaný, je vedený v evidencii nezamestnaných, aktívne si hľadá prácu, avšak momentálne nedisponuje žiadnym príjmom. V Spoločnosti R. pracoval cca do augusta 2023 približne 2 - 3 roky, avšak pre túto spoločnosť pracoval striedavo, spôsobom jeden mesiac výkonu práce za kvartálne obdobie ako SZČO, teda otec mal príjem 1.200,- eur za tri mesiace, pričom z tejto sumy musel uhrádzať aj sociálne a zdravotné odvody. Momentálne má nedoplatky na sociálnom aj zdravotnom poistení.

23. Matka žiadala zaviazat' otca prispievať na výživu mal. detí sumou 100,- eur na každé mal. dieťa, bola evidovaná ako nezamestnaná, od decembra pracuje na základe Dohody o vykonaní práce ako upratovačka v F. R. V.. Za prácu poberá odmenu 4,- eur/hod. a odmena závisí od počtu odpracovaných hodín v ten-ktorý mesiac. Momentálne aj s deťmi žije u mamy, v jej jednoizbovom byte. Keďže ale matkin byt nevyhovuje úplne potrebám mal. detí, aktuálne hľadá nájomný byt. Súd prvej inštancie za výživné v nevyhnutnej miere vzhľadom na osvedčenú situáciu matky a mal. detí považoval sumu 100,- eur na mal. dieťa. Z odvolania otca vyplýva, že mal záujem sa podieľať na výžive mal. detí, ale nevedel kam posielat' peniaze a tiež poukazoval na skutočnosť, že je momentálne bez príjmu.

24. Otec namietal, že je bez príjmu, predchádzajúcu prácu opustil. K týmto skutočnostiam však neuviedol žiadny konkrétny dôvod, pre ktorý ukončil prácu v spoločnosti R., teda, či išlo o jeho dobrovoľné rozhodnutie alebo ho k tomu viedli nejaké závažné skutočnosti, ktoré by opodstatňovali takýto krok otca, ktorým sa de facto vzdal svojho príjmu. Otec taktiež nedeclaroval žiadne prekážky, ktoré by mu bránili riadne sa zamestnať.

25. Odvolací súd tiež vychádza z toho, že je v možnostiach otca maloletých riadne sa zamestnať a mať tak pravidelný príjem. Otec mal deti v priebehu konania nepreukázať obmedzenie pracovať či zamestnať sa. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu (nie v dôsledku objektívnych príčin ním nezavinených), vzdal doterajšieho výhodnejšieho zamestnania (s vyšším príjmom) a zamenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem (§ 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine), má úmyselné protiprávne konanie povinného majúce znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu alebo až strate jeho príjmov. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.2.2019, sp. zn. 3Cdo/236/2018, tvorba právnej vety: najpravo.sk;).

26. Princíp potenciality príjmov nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívny (prezumpovaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/14/2021, zdroj: nsud.sk; tvorba právnej vety: najpravo.sk). Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Odvolací súd súčasne zdôrazňuje, že princíp potenciality príjmu má prednosť pred princípom fakticity.

27. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti ako aj ďalšie skutočnosti, ktoré boli v konaní osvedčené, odvolací súd považuje výšku výživného ustáleného súdom prvej inštancie za adekvátne výživné, ktoré v zmysle § 366 CMP však má byť iba výživným v nevyhnutnej miere, čím budú zabezpečené nevyhnutné pravidelné mesačné výdavky mal. X. a mal. R..

28. Konečná výška vyživovacej povinnosti povinného rodiča bude potom výsledkom vykonaného podrobného dokazovania. Je potrebné zdôrazniť, že ide o dočasnú úpravu pomerov a vyhodnotenie všetkých zákonných kritérií pre posúdenie vhodnosti konečnej úpravy osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti súd prvej inštancie odvodí až z ukončeného dokazovania v merite veci. Odvolací súd vzhľadom na osvedčené skutkové okolnosti v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia uzatvára, že takáto dočasná právna úprava neodporuje záujmom maloletých detí, aby výživa dieťaťa nebola žiadnym spôsobom ohrozená.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti odvolací súd uznesenie vo výroku II. potvrdil ako vecne správne postupom podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a podľa ods. 2 sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody.

30. Vo vzťahu k námietkam otca, že matka mu neumožňuje styk s mal. deťmi, dokonca ani len telefonický, odvolací súd dáva podnet súdu prvej inštancie na začatie konania o úpravu styku mal. detí s otcom.

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).